

N:o 11.

Ank. till Riksd. kansli den 10 februari 1896, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om tillägg till 35 och 53 §§ i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891.

I en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottets behandling hänvisad motion, n:o 125, hemställer herr *J. Andersson* i Öhrstorp, att Riksdagen för sin del ville besluta ett tillägg till 35 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 af följande lydelse:

Nämndeman, som biträder vid vägsyn, tillgodonjuter dagarfvode enligt 5 klassen i gällande resereglemente samt skjutsersättning beräknad efter lega för en häst för hvarje kilometer väg, som besigtigats; samt ett nytt moment till 53 § i samma lag så lydande:

vägsyningskostnader.

Till stöd för motionen anföres:

Vid sistlidne riksdag väcktes af *C. H. Wittsell* m. fl. en motion om tillägg till 35 och 53 §§ i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891, afseende införande af lagbestämd rätt för vid vägsyn biträdande nämndemän att af vägkassans medel åtnjuta lämpligt dagarfvode och resekostnadsersättning.

Denna framställning blef emellertid på anförda grunder af lagutskottet afstyrkt, och Riksdagen godkände denna utskottets hemställan. De skäl, som i utlåtandet hufvudsakligen anfördes, voro: dels att 1734 års lag föreskrifvit skyldighet för nämndemän att deltaga i vägsyn, dels ock att den nya väglagen genom ifrågavarande stadgande i § 35

icke ålagt nämnden något ytterligare besvär utöfver hvad redan förut varit i lag stadgadt, samt slutligen att ersättning till nämndemännen för utförande af det uppdrag, som enligt förstnämnda lag till dem lemnats, icke varit medgifven.

Beaktande den betydelse, dessa skäl kunde anses ega, kunde motionären dock ej finna annat, än att frågan om rätt för nämndemän att erhålla ersättning för biträde med vägsyn vore af förhållandena påkallad; och den åsigten, att ersättning till nämndemän för vägsyn icke varit i 1734 års lag medgifven, eller att nämndemansbefattningen, såsom hufvudsakligen till sin karakter ett förtroendeuppdrag, skulle utgöra något giltigt hinder för en lagförändring i det antydda syftet, förefölle motionären mycket tvifvelaktig. Helt visst hade äfven lagstiftningen på senare tiden gått i den efter motionärens uppfattning goda riktningen, att icke allenast nämndemansbefattningen i flera fall, utan jemväl andra förtroendeuppdrag, der de utförts, blifvit tillerkända såväl dagarfvode som reseersättning, äfven om sådant från äldre tider icke ifrågakommit eller ansetts behöfligt.

Vid tiden närmast före 1872 voro endast besutne åboar och hemmansegare valberättigade och valbara vid nämndemansval, och den valde var under den tid befattningen innehades tillförsäkrad åtskilliga s. k. privilegier eller rättigheter, såsom exempelvis frihet från utgörande af skjutsskyldigheten. Denna jemte andra förmåner utgjorde, i synnerhet der skjutsskyldighetens fullgörande var ett svårt onus, en icke oväsentlig ersättning till nämndemannen för de skjutsar, han måste bestå sig vid vägsyner och andra resor, som af sysslan påkallades. Således äfven om ingen direkt ersättning tillkom nämndemännen för det på den tiden ringa besväret att biträda vid vägsyn å några få mil landsvägar, så utgjorde dock den indirekta godtgörelsen ett icke obetydligt ersättningsbelopp i förhållande till besvärets storlek.

Efter det kongl. förordningen den 19 juli 1872 blifvit gällande, vore nu mera en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad, inom valkretsen bosatt man, som vore 25 år gammal, valbar till nämndeman, och det kunde inträffa, att en person, som ej hade egna hästar att tillgå, blefve utsedd till nämndeman för kommunen eller valkretsen. Huru uppoffrande och kostsamt för honom fullgörandet af det erhållna uppdraget skulle blifva, vore lätt att inse, då ingen ersättning för vägsynebesväret under någon form nu vore medgifven. Toge man vidare i betraktande ökningen af det besvär, som genom nya väglagens tillämpning och deraf föranledda vägdelningar måste blifva en följd, nemligen ett fördubbladt antal vägar att besigtiga, då förefölle det, som

om nämndemansbefattningen vore ett mindre angenämt men ganska kostsam förtroendeuppdrag att fullgöra.

Då det emellertid ansetts vara i vägtrafikanternas och väghållningsdistriktets intresse behöfligt samt för allmänna vägarnas vidmagthållande och förbättring nödigt, att vägsyn årligen hålles, borde det väl äfven vara väghållningsdistriktets oafvisliga skyldighet att af väggassans medel skäligen ersätta biträdande nämndemännen för deras med vägsynbesvärets fullgörande förenade kostnader.

Utskottet vidblifver sin vid föregående års riksdag intagna ståndpunkt i föreliggande fråga, en ståndpunkt, som Riksdagen genom sitt bifall till utskottets då afgifna utlåtande godkänt.

Af de skäl, som då anfördes, samt enär en ändring i motionens syfte skulle kunna för de väghållningsskyldige medföra ganska afsevärda kostnader, torde framgå, att icke någon anledning förefinnes att för det fall, som motionen omhandlar, göra något afsteg från den allmänna principen i fråga om kommunala förtroendeuppdrag — eller att desamma böra fullgöras utan ersättning.

Utskottet hemställer alltså,

att herr Anderssons ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 februari 1896.

På lagutskottets vägnar:

E. VON KRUSENSTJERNA.
